

STRENNA 2016

**SPOLU S JEŽÍŠEM se vydejme na dobrodružnou
cestu Ducha**

1. POZDRAV A DŮVODY

V mysli i v srdci uchovávám nesmazatelné zážitky z oslavy dvoustého výročí narození Dona Boska, kterou jsme prožívali v srpnu v salesiánské svaté zemi na Valdoccu a na Colle Don Bosco. Naplňuje mě radostí, když slyším ohlasy oslav této události, k nimž došlo na tolika místech světa. Díky Duchu svatému je salesiánská rodina velmi živá!

Dvousté výročí narození našeho otce Dona Boska nám poskytlo možnost připomenout si jeho historii, hlouběji proniknout do jeho pedagogické intuice a oživit některé rysy jeho spirituality. Toto byl program navržený mým předchůdcem donem Pasqualem Chávezem a byl to program, který přinesl plody. Setkáním s historií, posláním a salesiánskou spiritualitou počátků jsme objevovali, co znamená prožívat s horlivostí naše salesiánské povolání. Jako každé povolání, tak i to naše předpokládá láskyplný příběh mezi Bohem a konkrétním člověkem, ženou, mužem, mladým. Pouze tehdy, když pro nás budou důležité počátky našeho charismatu, z nichž čerpá salesiánské povolání, se nám podaří *společně plánovat poslání k mladým*, které jsme jako salesiánská rodina dostali, a *bude na nás vidět spiritualitu*, z níž se živíme.

Drazí bratři a sestry ze salesiánské rodiny, opět k vám po roce přicházím, abych vám představil „Strennu“, a činím tak slovy bratrské

lásky. Odhaluji vám znovu toto velké přání přiblížit se vám se stejnými city, jako si to předsevzal Don Bosco. Víím, že mnozí toto představení Strenny očekávají. Strenna ukazuje na bohatství rodiny, jejíž jsme součástí. Chce být pomocí, abychom upevnili pouta společenství a sdíleli misijní působení Ducha svatého, který v církvi této naší doby vybízí k vycházení na nové cesty. Proto tedy říkáme: „*S Ježíšem se společně vydejme za dobrodružstvím Ducha.*“

Jak budete moci číst na následujících stránkách, přeji si mluvit o Bohu a o Ježíši Kristu, který je základem našeho osobního života i naší salesiánské rodiny. Zároveň budu ale také hovořit o poslání, které popisují jako „dobrodružství Ducha“ a o společenství mezi námi a v církvi, které vyjadřují slovy: „vydat se společně.“

Toto období služby hlavního představeného mi dovolilo lépe poznat a více milovat kongregaci a naši salesiánskou rodinu. Bylo mi dopřáno být svědkem mnoha cest, po nichž Duch svatý dnes vede naši salesiánskou rodinu. Jsem přesvědčen, že je k nám všem Duch svatý velmi velkorysý a očekává od nás stejnou ochotu, s níž se setkal u Dona Boska, Matky Mazzarellové, Dominika Savia a u mnoha dalších, kteří byli ve škole svatosti naší velké salesiánské rodiny ochotni pod vedením Božího Ducha radikálně následovat Ježíše.

2. S JEŽÍŠEM

Říci „S JEŽÍŠEM“ na začátku názvu Strenny znamená, že on je vstupní branou a středobodem celé naší úvahy.

Cesta, kterou nabízíme na těchto stránkách, je mnohem víc než pastorační strategie, je to tvrzení, že jenom s Ježíšem, v Ježíši a k Ježíši budeme moci jít po cestě, která bude pro naše životy skutečně významná a rozhodující.

Ježíš podobně, jako když povolával v evangeliích, dnes stejně jako tehdy obrací svůj pohled a pozorně hledí na každého člověka, do hlubin jeho srdce a odtud dává zaznít svému pozvání k následování. O toto jde v křesťanském životě: o základ povolání, cítit se povolán jménem. Křesťanský život je svou podstatou *následováním Ježíše*.

Je to Ježíš, kdo je iniciativní, kdo se přidává na cestě, *kdo nedočkavě vyhledává setkání*. Jeho pohled, který vyvoluje, jeho osobní povolání vyžadují plné rozhodnutí důvěry a odevzdanosti Jemu. Když totiž Ježíš někoho volá, aby jej následoval, nepředloží mu detailní plán, neuvádí důvody, nedává podmínky. Ježíšovo povolání vtahuje do dobrodružství, do rizika. Jde o to jít jeho cestou bez mapy a navigace. Následovat Ježíše znamená nepohodlí, znamená zvednout se a jít, nezůstat stát u cesty jako někdo, kdo vidí kohosi, kdo vyvolává nadšení, pře a debaty.

To, co známe z Ježíšových povolání v evangeliu, se v průběhu staletí opakuje. Je to totéž povolání, kterým volá každého z nás, salesiánskou rodinu a každého mladého, který se s ním setká a *chce a rozhodne se patřit mezi jeho blízké*. Je to rozhodnutí vyžadující odvahu učedníka, která vítězí nad každým strachem a činí lehkými těžkosti spjaté s následováním, jako je odmítání, vyčlenění, neporozumění, riziko.

Setkat se s Ježíšem, nebo lépe řečeno, být jím potkáni, vyvolává úžas, zaujetí, fascinaci. Jenže to nestačí. Možná nejdůležitější zkušeností, kterou s sebou toto následování nese, je osobní přátelství s Mistrem. Přátelství chápané a prožívané jako oddanost, věrnost, důvěrné sdílení. Tam, kde není osobní přátelství, nemůže být následování, i kdyby zde byly jiné věci jako nadšení nebo pracovitost až k vyčerpání. Povolání nás staví tváří v tvář nádherné vyhlídce přátelství, vyžaduje přilnutí srdcem k Ježíšově osobě a radikální změnu života. Je to následování a kráčení s Ježíšem, které proměňuje ve společenství s ním (Jan 1,31 – 51); je to následování a je to putování s Ježíšem, které je také zůstávání s Ním, jelikož se jedná o osobní zkušenost opravdového setkání (Jan 15,14 – 16).

To, co jsem teď krátce vyložil ve snaze dojít k podstatnému, musí být, moji drazí bratři a sestry, východiskem i cílem, nejvyšší prioritou našeho úsilí jakožto vychovatelů a hlasatelů evangelia mladým. To, k čemu vás v této chvíli zvu, je vydat se osobně, mnohdy také

s ostatními vychovateli na tisících místech přítomnosti naší rodiny ve světě, a vždycky s mladými – vždycky s nimi a pro ně – na cestu víry, v níž oživíme náš vztah s Ježíšem. Ano, o tohle jde! Nechat se uchvátit jeho osobou, nechat se okouzlit nejen nějakým ideálem či posláním, ale živým Bohem v něm vtěleným. Nechat se postupně proměňovat tímto Bohem dychtícím po důstojnějším a šťastnějším životě pro všechny.

My všichni, a zvláště naši mladí, máme touhu po Bohu a potřebu Boha. „Itálie, Evropa a svět se v těchto dvou staletích velmi změnil, ale duše mladých nikoliv: i dnes jsou chlapci a děvčata otevření pro život a setkání s Bohem, s druhými. Mnohým ale hrozí ztráta odvahy, duchovní podvýživa, vyloučení ze společnosti,“ říká papež František nám, salesiánské rodině.¹

Musíme být přesvědčeni, že toto otevření se pro setkání s Bohem, tato potřeba Boha se promění v rozhodující událost pro nás všechny, především pro naše mladé, když je Kristus evangelia bez ubírání nebo přidávání zakoušen jako ten, kdo dává životu plný smysl, když přecházíme „od obdivu k poznání, od poznání k důvěrnosti, zamilovanosti, následování, napodobování.“² Tato touha je výchovnou a

---

¹ Papež FRANTIŠEK, *Come Don Bosco, con i giovani, per i giovani*. Lettera di Papa Francesco al Rettor Maggiore dei Salesiani. Città del Vaticano, Roma, LEV, 2015, 4

² ACG 406, Lettera del Rettor Maggiore Pascual CHÁVEZ: *Portare il Vangelo ai giovani*, Roma 2010, 21

pastorační výzvou, kterou musíme přijmout, jestliže chceme pěstovat a rozvíjet křesťanskou spiritualitu pro dnešní dobu.

Když toto pochopíme a začneme žít, často to změní osobní perspektivu, protože si každý uvědomíme to, že Bůh dává zdarma, že nás miloval a miluje a dívá se na každého ze svých synů a dcer. To nás nutí velmi vážně hledat toto **setkání**, k němuž zpravidla dochází postupně, které zraje obyčejně a pomalu s vzestupy a pády omezené lidské odpovědi. Setkání, které vyžaduje čas a prostor, které předpokládá proces svobody. A právě proto papež František sdílí svou osobní zkušenost a přesvědčení a v jednom rozhovoru poskytnutém na počátku svého pontifikátu zve k tomu, „abychom vstoupili do dobrodružství, jímž je hledání setkání a nechávat se hledat a najít Bohem.“³

3. VYDEJME SE SPOLEČNĚ

Když uvažujeme o cestě života jako o místu, kde jde o všechno, a o tom, co je na této cestě nejdůležitější, můžeme se jako na biblický obraz zadívat na Ježíše, který spolu se svými prochází cesty Galileje, potkává mnoho lidí, přitom káže, uzdravuje... Ježíše, který jde po cestách uprostřed lidí, uprostřed jejich záležitostí, obklopen těmi, kteří něco potřebují, zvědavci, co vyhledávají novinky, těmi, kdo jsou fascinováni

---

³ Papež František, *Intervista a Antonio Spadaro sj*, Città del Vaticano, 21. září 2013.

jeho osobností, lhostejnými, těmi, co v něm vidí nebezpečí a chtějí se ho zbavit.

Projít cestu jako lidskou zkušenost znamená znát ji a poznávat, vědět, kterými místy prochází a která potkáme dále, kde je občerstvující stín, kde jsou prameny. Znamená to udělat zkušenost cesty přes kamenitá místa, stoupat někdy po strmých a obtížných stezkách, jindy zase po snadných a poklidných. Jako poutník, který jde proto, že hledá víru, nebo proto, že právě víra je důvodem jeho cesty, podobně je naše vydání se na cestu života s Ježíšem *cestou, kterou jdeme v NĚm* (Kol 2,6) *a s Ním*, protože jsme jím fascinováni. Touto cestou jdeme v jednotě.

Poselství Strenny, jak zjistíme z výzev a nabídek obsažených na závěrečných stránkách, chce zdůraznit, že touto cestou nejdeme izolovaně, ale v jednotě mezi námi a s mladými.

Proč v jednotě? Protože dimenze společenství a církve je čímisi podstatným v křesťanském poselství, jak o tom budeme na těchto stránkách hovořit. Jedná se v podstatě o zkušenost, kdy se věřící cítí podepírán velkou Láskou a společenstvím. Společenstvím putujícím, které má plán pro budoucnost. Všechno to způsobuje, že prožíváme život, který stojí za to žít, který je radostí z toho, že jsme křesťany.⁴

---

⁴ Rozhovor poskytnutý pro Radio Vaticana před XX. Světovým dnem mládeže v Kolíně nad Rýnem. Citovaný Pascuaem CHÁVEZEM, při konferenci pro CISM

4. Dobrodružství Ducha

4.1. Dobrodružství, které se značně liší od jakéhokoliv vyhledávání novinek

V mnoha kulturách existuje prvotní význam slova dobrodružství, který se překládá jako něco podobného způsobu života, v němž lidé sledují jako poslední cíl prožívání nových zkušeností a jehož podstatnou součástí jsou prvky jako intuice, nejistota, risk, štěstí, úspěch nebo porážka.

Toto pojetí dobrodružství k nám intenzivně promlouvá o podnikavých hledačích nových emocí, v nichž lze objevovat neprobádané cesty, zakusit vlastní hranice a zároveň dokázat svou schopnost riskovat. Toto všechno neodmyslitelně patří ke správnému „dobrodruhu“.

Z jiného úhlu pohledu například víme, že myšlenka evropského romantismu tvrdila, že „cestování nespočívá ani tolik v objevování nových krajů jako v odloučení se od rodného místa za účelem setkání

(Conferenza Italiana dei Superiori Maggiori), in Luis Fernando GUTIÉRREZ: Discepoli e apostoli di Gesù Cristo, CCS 2014, 222.

s neznámým světem. V tomto smyslu je cesta formační, pokud se někdo vrátí proměněn, ... nebo se nevrátí.“⁵

Úmyslem těchto stránek je rozpoznat vnitřní cesty a cesty spirituality, na něž je třeba se vydat za velmi zvláštním dobrodružstvím: *dobrodružstvím Ducha svatého*.

4.2. Dobrodružství Ducha je VNITŘNÍ CESTOU

Ti, *kterým je bližší zkoumání nitra*, často začínají své úvahy tvrzením, že na toto téma se toho za poslední léta napsalo mnoho. Někdy se odkazuje na vnitřní cesty, na něž se lidská bytost snaží vydat, a tak znovu získat smysl života, jindy na touhu po stále znovu hledaném a často nenacházeném štěstí.

Riziko omylů z nepozornosti je na této cestě veliké. Kritickým tónem se hovoří o množících se návodech, které radí, jak nabýt zdravého rytmu života, jak znovu získat různé aspekty duševního i duchovního zdraví, jak dosáhnout vnitřní rovnováhy, jak přijmout sám sebe a být šťastný atd. Zdálo by se, že je nám nabízen „duchovní supermarket“, v němž si můžeme vybrat a odnést v nákupní tašce to, co nám nejvíc vyhovuje.

---

⁵ Francesc Xavier MARIN: *Interiorità ed esperienza psicologica*. In Autori Vari: *La interiorità, un paradigma emergente*, Madrid, PPC 2005, 107

Setkáváme se s nabídkami esoterickými, exotickými, s „bižuterií new age“ a s pseudospiritualitou všeho druhu.⁶

Upozorňuje se na nebezpečí spočívající ve falešných vnitřních cestách, které nabízí trh nebo modlářská realita jistých pozvání k vnitřnímu „útěku“ ze světa. Stejně nejistá je „ideologie seberealizace monotematicky posedlá tím „co se děje ve mně“ a „jak se cítím“, vesmírem točícím se okolo vlastního já, který vzdaluje od ochoty ke službě a zájmu o druhé.“⁷

Zdála se mi výstižná také metafora naznačující, že v jistých případech „máme dojem, že nám bylo dáno žít v době, kdy vztah k sobě samému se podobá spíše hotelu, kde se občas přespává, než prostoru, kde setkání se sebou obohacuje identitu. Často se zdá, že jsme blíže k pohřbení vlastního nitra než k jeho posílení.“⁸

Přesto však to, co bylo uvedeno výše, nám, díváme-li se na to pozitivně, vypovídá o hledání v touze naplnit prázdnotu života. Jistěže je toto hledání mnohdy důsledkem nahromadění osobních trápení, tupých a tichých, která se stávají nesnesitelnými. A právě v této situaci by žádný

---

⁶ Srov. Cristina KAUFMANN: *Interiorità e Mistica Cristiana*, In Autori Vari, o.c. 53-54.

⁷ Dolores ALEIXANDRE: *Interiorità e Bibbia. Il Dio che si riceve nel nascondimento*. In Autori vari, o.c. 39

⁸ Francesc Xavier MARIN : *Interiorità e esperienza psicologica*. , In Autori Vari, o.c. p. 107

člověk, ani my a naši mladí, neměl upadnout do pasti narcismu. Intimistické já, které uzavírá subjekt do vlastních zájmů a uvězní ho v jeho malém světě. Tato realita, kterou popisujeme, nás vede k tomu, abychom v nás, salesiánské rodině ve světě a v samotných mladých, s nimiž sdílíme život, že je zde reálné nebezpečí, že ztratíme, nebo jsme již ztratili (nebo jsme jednoduše nikdy nepotkali) chuť vnitřního života a schopnost odhalit stupně hloubky vlastního života.

Není možné pěstovat niternost, jestliže „trávíme“ čas jako diváci životů ostatních a jednoduše se zastavíme u zdání. Domnívám se, že musíme vzít vážněji tuto výzvu k *doprovázení* našich mladých a lidí, s nimiž jsme v kontaktu, abychom žili ve stavu hledání, aby tak byli, *abychom byli hledači podstatného*. Protože pokud nějaký člověk, mladý, neobjeví a nemá zájem kráčet zevnitř a uvnitř sebe samého, může se změnit v někoho, kdo není schopen si představit svou přítomnost a budoucnost ani o ní snít.

Abychom mohli pokračovat dále, co máme tedy rozumět **niterností**?

Podle slov jedné karmelitky, která svůj život zasvětila tomuto hledání, jež ji přivedlo k Bohu, „je niternost živým vědomím, že všechno je v Absolutním, v Bohu lásky a života. Niternost není místem, kam se mohu uchýlit z vlastního rozhodnutí, ale znamená to, že si uvědomím,

že jsem uvnitř Někoho.“⁹ Tato sestra pochopila, že niternost je něčím, co je součástí podstaty naší existence. Je to síla, která vede k Bohu, je to vědomí bytí „v“ Bohu a zakoušení tohoto vědomí a této radosti. „Zdá se mi,“ dodává, „ že všichni mají možnost objevit vlastní niternost, rozluštit ji, a když ji poznají, milovat ji a žít v ní.“¹⁰ Stejně tak Katechismus katolické církve obsahuje něco podobného, když říká: „Touha po Bohu je vepsaná do lidského srdce, protože člověk je stvořen Bohem a pro Boha; Bůh nepřestává člověka přitahovat k sobě a jen v Bohu člověk nalezne pravdu a štěstí, jež neustále hledá.“¹¹

Myslím, že to není pesimistický pohled, když uznáme či rozpoznáme, že v mnoha kulturách, především v těch západních na naší planetě, je náboženská zkušenost sociálně vyloučena, případně niternost oklešťuje a redukuje na pouhou psychickou dimenzi, aniž by byl uznán její potenciál otevření se transcendentnu. A právě proto se člověk musí snažit najít Boží stopy a znamení ve své vnitřní zkušenosti tím, že pronikne do svého nitra, do toho, co se ozývá v jeho mysli a v jeho srdci, protože „Bůh je v jeho nitru jako myšlenka, vědomí, srdce, psychologická i ontologická skutečnost.“¹²

---

⁹ Cristina KAUFMANN: *Interiorità e Mistica Cristiana*, In Autori Vari, o.c. 56

¹⁰ Tamtéž, 57.

¹¹ Katechismus katolické církve, 27.

¹² J.E. VECCHI, *Spiritualità Salesiana*, Elledici, Torino 2001, 10

Z křesťanské perspektivy není niternost místem, kam se uchyluji, ale spíše uvědoměním si toho, že jsem v Někom a s Někým. Sám sebe vnímám jako „já“, které jsem od Někoho dostal, jako dar od Někoho. Když dáme vědomí vnitřní dimenze význam (tedy že tento Někdo je osoba Ježíše nebo Boha Otce), tak se toto vědomí promění v duchovní hledání. Není tudíž myslitelná spiritualita bez niternosti.

4.3. Dobrodružství Ducha je CESTOU SPIRITUALITY

Jak bychom mohli definovat spiritualitu? Můžeme v podstatě říci, že spiritualita je žít pod mocí Ducha svatého. v ucelenějším vyjádření teologa Hanse Urs von Balthasara „je spiritualita základní, praktickou a podstatnou dispozicí vlastní člověku, která je důsledkem a výrazem náboženského – nebo obecně etického – pohledu na existenci.“¹³

Chce se tím říci, že spiritualita není chápána jako něco, co je přidáno k osobě, jako něco akcidentálního nebo okolnostního, nýbrž odkazuje na samou podstatu naší lidské přirozenosti. Z toho plyne, že nic v člověku, jeho dispozice, chování, vztahy, nemůže zůstat na okraji spirituality. Spiritualita tudíž prostupuje všechny dimenze člověka. Má co do činění s jeho identitou, hodnotami, tím, co dává smysl, nadějí,

¹³ H.U. VON BALTHASAR, *Il Vangelo come criterio e norma di ogni spiritualità nella Chiesa*, “Concilium”9 (1965) 7-8

důvěrou a důstojností jeho existence a vyjadřuje se ve vztahu k sobě samému, k bližnímu a k tomu, co přesahuje lidskou přirozenost, k tajemství Boha.

V našem případě jakožto věřící křesťané a Ježíšovi následovníci nemluvíme o spiritualitě obecně, ale o *křesťanské spiritualitě*, protože v Kristu máme pramen, důvod, cíl a smysl našeho života a spirituality, s níž jej prožíváme. Objevujeme, že jsme **obývání Bohem**, věříme, že je pro něj v našem srdci místo a objevujeme, že máme privilegium tohoto tak osobního vztahu. Jak je to krásné, když zároveň víme, že jsme „*Božími žebráky*“.

Křesťanská spiritualita je tedy a především darem Ducha. On je „**vnitřním Učitelem**“ duchovní cesty každého člověka. Vyvolává v nás žízeň po Bohu (Jan 4,7) a současně tuto naši žízeň utiňuje. Tento život v Duchu je pro svatého Pavla „životem ukrytým spolu s Kristem v Bohu“ (Kol 3,3), život člověka, který se „vnitřně den ze dne obnovuje“ (2 Kor 4,16), „nový život“ (Řím 6,4). Je to Duch, který z křesťana dělá Boží příbytek schopný Boha přijmout. Je to Duch, který dává počátek duchovnímu životu, který rodí člověka jako Boží dítě.

Duchovní učitelé všech dob neustále odkazují na tento vnitřní prostor, kde dochází k dialogu s Bohem. Sv. Ignác z Loyoly mluvil o „pociťování a vnitřním zakoušení Božích věcí“. Svatá Terezie z Avily

přirovnává vnitřní život k vnitřnímu hradu s mnoha příbytky, v jejichž středu přebývá právě Bůh. Svátý Jan od Kříže dělá narážky na „vnitřní boj“, když odkazuje na tento vnitřní prostor, kde se zakouší intimita s Bohem. Když Ježíš z Nazareta v evangeliích mluví o modlitbě, odkazuje na tajné, skryté místo obývané Bohem: „Ty však, když se modlíš, vejdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se k svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.“ (Mt 6,6).

4.4. Dobrodružství, které je ŽIVOTEM OTEVŘENÝM DUCHU SVATÉMU

Důsledkem této dynamiky musí být probádání, promýšlení, prozkoumání toho, co je fascinující na životě otevřeném Duchu svatému, který v něm přebývá. Bůh nám přichází naproti a zve nás k tomu, abychom s ním kráčeli a měli skrze Ducha svatého účast na jeho životě. Jak totiž naznačuje don Vecchi, když hovoří o naší salesiánské spiritualitě, věříme, že „všechno to, co ve světě přivádí k Bohu, všechno to, co explicitně nebo implicitně odkazuje na Boží přítomnost a působení, všechno to, co vede k hledání Boha, má jako skrytou sílu Ducha svatého.“¹⁴

---

¹⁴ J. E. VECCHI, *Spiritualità Salesiana*, o.c. 11

Znát Boha a hledat jej je nicméně více než naše vlastní přání. Je to především Dar, který je nám nabízen a který je v souladu s naší přirozeností hledačů Absolutna, i když jsou naše kroky mnohdy drobné a nejisté.

A právě v této perspektivě zůstáváme zaměřeni na Ježíše, abychom po jeho boku šli po cestě skutečného dobrodružství, novostí, čerstvého vánku Ducha svatého. S vědomím toho, že se nejedná o cosi, co je určeno elitě, nýbrž každému člověku, muži i ženě, každému mladému otevřenému pro Boha. S vědomím že se to týká rozhodujícím způsobem našeho života, s vědomím, že nás vždycky povede k ještě hlubšímu a důvěrnějšímu setkání s Ježíšem. Zároveň si všimneme, že se projevují schopnosti vlastní osoby, jež má své vyjádření právě v komunikaci s Bohem, který je vždy nedosažitelným tajemstvím, který k nám mluví a s nímž komunikujeme různými způsoby, který vede k vycházení ze sebe a k přiblížení se druhým, když prožíváme víru v obyčejné činnosti každodenního života. Toto všechno je *vyjádřením křesťanské spirituality*.

5. VEDENI DUCHEM SVATÝM

5.1. Ježíš, „událost Ducha“

Působení Ducha svatého dosahuje svého vrcholu z Otcova úradku v osobě Krista. Celá jeho existence je *událostí Ducha*¹⁵ od okamžiku jeho početí, když je Marii, dívce z Nazareta, oznámeno, že „Duch svatý na tebe sestoupí a moc Nejvyššího tě zastíní“ (Lk 1,35).

Ještě před začátkem svého působení v Galilei „Ježíš přijímá Ducha a Bůh se prohlašuje za Otce, který jej miluje (Mt 3,17); je ustanoven Synem dříve, než začne působit jako apoštol.¹⁶

Zatímco je Ježíš po svém křtu usebrán v modlitbě „otevřelo se nebe a sestoupil na něj Duch svatý...“ (Lk 40,1 – 13). V Duchu přichází na poušť, vítězí nad pokušeními a především se prohlašuje Otcovým Synem. Stále veden Duchem se vrací do Galileje, přichází do Nazareta a veřejně na sebe vztahuje Izajášovo proroctví „Duch Páně je nade mnou“ (Lk 4,18).¹⁷

Souhrnně nám tyto jednoduché novozákonní odkazy a citace velmi evidentně ukazují na to, jak byl Ježíšův život poznamenán přítomností a

---

¹⁵ Tamtéž, 15

¹⁶ J.J. BARTOLOMÉ, *Imparare a essere Figlio di Dio obbedendogli*. In J.J. BARTOLOMÉ-Rafael (de): *Testimoni della radicalità evangelica*. Madrid ,CCS 2013, 24

¹⁷ Srov. Marco ROSSETTI, *La radicalità di Gesù di Nazaret come consegna della propria vita agli altri*. In J.J. BARTOLOMÉ-Rafael (de), o.c. 40-44 – Cf. J.J. BARTOLOMÉ, *Imparare a essere Figlio di Dio obbedendogli*, o.c. 24-29 – Srov. J.E.VECCHI, *Spiritualità Salesiana*, o.c. 13-17

působením Božího Ducha a jak byl jeho život školou; celý jeho život byl učením se žít jako Otcův Syn neustálým hledáním jeho vůle.

5.2. Maria, žena, která řekla ano, žena vedená Duchem

Maria z Nazareta je především mladá věřící dívka milovaná Bohem, s níž Bůh sám hovoří skrze svého anděla (jak o tom vypráví evangelium), přičemž zdůrazňuje či dává najevo, že přítomnost a působení Ducha se uskutečňuje v *respektujícím setkání*, které je nabídkou i odpovědí. Samotná přítomnost Ducha bude nakonec záviset na jejím ano. V Lk 1,35, jak jsem citoval výše, jí anděl sděluje Boží plán, na nějž Maria odpoví: „Jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle tvého slova“ (Lk 1,35).

Na základě tohoto ano si nemohla představit, jakými cestami bude muset vedena Duchem projít, *jednoduše se zcela svěřila Bohu*. Byla přítomna v Káně, na začátku synova poslání; stála u paty kříže na Kalvárii v okamžiku, kdy její syn odevzdával svůj život; byla v modlitbě s učedníky po zmrtvýchvstání a byla přítomna, když o Letnicích sestoupil Duch svatý. Celý život poznamenaný jejím ano Bohu a otevřeností Duchu. „V ní, Matce, září víra jako dar, otevření se, odpověď a věrnost.“¹⁸

---

¹⁸ Dokument plenárního zasedání latinskoamerických biskupů v Pueblu, 296.

5.3. Petr a Pavel „zasažení“ Božím Duchem

Když se zadíváme na Petra, temperamentního rybáře z Galileje, na celou dráhu jeho následování Krista, s jeho sliby i nevěrnostmi, úspěchy a chybami, může to pro nás být velká lekce: je to Duch, který pohání tohoto nesporného lídra, naplněného ušlechtilostí a láskou k Mistrovi, aby následoval Boží plány, nikoliv aby je deformoval jako pouze lidská přání.

Ten, co byl věřící Žid zachovávající Zákon, důvěřující v aktivní Boží přítomnost uprostřed svého lidu je, ochoten k tomu, že jsou jeho důvody přemoženy, dokonce i silou, a vzdá se tváří v tvář evidentní skutečnosti, kterou byl jeho Pán. První z apoštolů na cestě rodící se církve oplakal svůj hřích, ale nepochyboval o odpuštění. V tom byla jeho velikost, v níž až do okamžiku opravdového obrácení nechyběl odpor. A je tomu nakonec tak, že když necháme jednat Ducha, potvrdí nám, že se jako Petr musíme znovu obrátit, abychom mohli Ježíše dále následovat, nikoliv ho předcházet a ukazovat mu to, o čem se domníváme, že je cesta (srov. Mt. 16,22 – 23).¹⁹

Pavel z Tarsu zachovávající Zákon byl pohoršen nepřijatelným poselstvím člověka, jakéhosi Ježíše zemřelého na kříži, cítil se povinen pronásledovat křesťany, zmocnil se jej však Ježíš Kristus. Tuto

¹⁹ Srov. Benedikt XVI., generální audience, Vatikán, 17. května 2006.

zkušenost, o níž on sám mluví jako o něčem větším, než je vidění či osvícení, popisuje především jako zjevení a povolání, kterého se mu dostalo právě při setkání se Vzkříšeným. Právě tehdy se Pavel skutečně znovu narodil, právě tehdy dostal uzdravujícího Ducha a byl uzdraven ze své duchovní i fyzické slepoty. Mohli bychom říci, že Pavel byl rozhodnut proti Kristu, když Kristus byl rozhodnut pro něj. A tato zkušenost mu radikálně změnila život: všechny své síly dal do služby Ježíše Krista a jeho evangelia, protože našel absolutní důvod, vůči němuž nemohl mít výhrady: Ježíše Krista.²⁰

5.4. Don Bosco otevřený Duchu, aby v mladých řekl Bohu ano

Duchovní život Dona Boska **byl rozsáhlým a trpělivým putováním do hlubin jeho bohatého intenzivního vnitřního života.** Tento proces zvnitřnění byl, stejně jako všechno v jeho apoštolské činnosti, cestou, po níž kráčel krok za krokem s vědomím toho, že cíle, který mu Bůh nabídl, není možné dosáhnout naráz. Potřeboval průvodce, potreboval čas, potreboval se učit. Již jako chlapec se Don Bosco nemohl vzdát snění, představoval si pro své mladé jiný svět, lepší svět. Především si však přál vědět, co Bůh očekává od něj. Působení Ducha svatého v něm nabylo konkrétní podoby tím, že byl povolán ke kněžskému stavu a

---

²⁰ Srov. Benedikt XVI., generální audience, Vatikán, 25. října 2006.

postupně byl ve svém srdci formován v apoštola mladých. Svou vnitřní cestou prošel, aby porozuměl Božím plánům, aby se jimi nechal překvapit. Jeho ruce byly poznamenány tíhou situace piemontské společnosti 19. století, jeho srdce bylo zapálené pro spásu mladých, jeho nohy se nasazovaly pro ty nejchudší. Avšak všechno toto nebylo plodem improvizace. Don Bosco pečoval o svůj duchovní život, aby v plnosti prožíval své nejhlubší motivace, sílu, která oživovala jeho hluboké ideály.

Don Bosco kromě jiného pochopil, že toto „dobrodružství Ducha“ není zkušeností pro několik mladých s výjimečnými kvalitami nebo pohodlné vyhnutí se závazkům. Každý mladý přicházející do oratoře, ať byl jeho stav a situace jakákoliv, byl pozván k plnému křesťanskému životu, povolán, aby žil radostný život v Duchu.

Jednou z jeho nejlepších intuic a činů bylo zavedení do každodenní pastorační práce smysl pro chuť duchovního života. Do života svých chlapců vnášel paprsky světla, barvu, radostný tón křesťanského života. V oratoři se neučilo jenom řemeslu, smyslu pro povinnost, spolu s tím byla vzdělávána mysl a „vychována“ duchovní dimenze života.

6. VÝZVY A NÁVRHY

Na předchozích stránkách jsem se pokusil, nakolik to bylo možné, soustředit úvahu na to, co může být východiskem k tomu, abychom se vydali na cestu s Ježíšem, která by byla autentickou *cestou Ducha*, něčím, co nás dovede k tomu, abychom se nadchli pro to, že my sami zažijeme skutečné *dobrodružství Ducha* a povedeme k němu i mladé. Dobrodružství, které může naplnit smysl jejich i našeho života.

Na naší cestě salesiánské rodiny s mladými z „našich světů“ tam, kde se s nimi setkáváme, jsme mnohdy s bolestí viděli, jak jsou chlapani a dívky, v nichž je, jak říkával Don Bosco, mnoho semínek dobra, zranění, jak se cítí ztracení, jak mají **hlad po Někom**, kdo by na ně pohlédl s něhou, která je vlastní pouze Bohu, kdo by rozptýlil jejich strachy, kdo by uvolnil jejich nejlepší síly a dary, jichž se jim dostalo, kdo by jim ukázal drahocennou perlu, kterou ukrývá jejich půda a která dává bohatství a hodnotu jejich existenci.

V tomto bodě je velkou výzvou najít cesty, prostředky, nabídky, které by nám pomohly pozvat mladé, aby se spolu s námi vydali na cestu, **kteřá by byla skutečným dechem života, čerstvým Božím vánkem, přítomností Ducha v jejich životech.**

Nabízím vám některá nasměrování, která nám mohou pomoci jako jakési nápady, **jako ukazatele na naší cestě.**

A. DÍVAT SE DOVNITŘ

→ Naučme se „**dívat se dovnitř**“: cvičme se a vychovávejme se v objevování a obohacování našeho nitra, a to již od prvních let, od dětství, od dospívání. Aby naši mladí pochopili, že se mohou opřít o někoho, kdo tváří v tvář kultuře rozptýlení nabízí niternost; tváří v tvář úniku nabízí postavit se čelem ke smyslu života.

→ Pomozme mladým ke schopnosti a dovednosti **vstoupit do svého vnitřního světa**: vychovávejme k naslouchání k vychutnávání ticha; pěstujme schopnost kontempace, úžasu, obdivu; zakoušení nezištnosti... Všechny tyto dovednosti je třeba nabízet a procvičovat.

→ Pomozme mladým **objevit** v hlubinách vlastního srdce **přítomnost Boha**, který je Láska, Život, neustálá Novost. Učiňme společně zkušenost objevování a rozpoznávání Toho, *který je nám bližší než naše vlastní nitro a zároveň vyšší než to, co je nejvyšší v našem bytí.*²¹

→ Naučme se růst v životě s Bohem skrze **pokorné přijetí vlastních hranic** našeho osobního příběhu i našeho hříchu.

B. HLEDAT BOHA

---

²¹ Srov. AUGUSTIN, Vyznání, kniha III, kap. 11

→Spolu s mladými se naučme **být hledači Boha a čist vlastní život jako Boží požehnání**, podívat se jeho Přítomnosti a jeho stopám v nás. Rozpoznávat v něm Toho, který nás hledá, Toho, který je přítomný, Toho, který v nás žije.

→Mějme odvalu a schopnost **se v modlitbě ptát**, zda to, co děláme, je, nebo není v souladu s vůlí tohoto Boha – Lásky, jenž nás obývá, a nabízejme toto cvičení také mladým.

→Zaměřme se na **pedagogiku touhy po Bohu**, která by vedla k hledání náboženského smyslu života a k čerpání z „pramene živé vody, kterým je Ježíš“.²²

C. SETKAT SE S JEŽÍŠEM

→ S odvahou nabídneme mladým zkušenosti, **které nás povedou k osobnímu Setkání s Ježíšem**, k Setkání, jež může fascinovat, podrobit zkoušce náš život, protože víme, že „čím více poznáváme Krista, tím více jej následujeme, tím více do nás vstupuje Duch svatý a naše oči jsou schopné jej zahlédnout.“²³

---

²² Renata BOZZATO, fma: *Educare i giovani a “vivere nello Spirito”*. In Atti della XX Giornata di Spiritualità della Famiglia Salesiana: Riscopriamo con i giovani la presenza dello Spirito nella Chiesa e nel mondo. Roma 1998, 110.

²³ J.E. VECCHI, *“Nella Speranza siamo stati salvati” (Rm 8,24): riscopriamo con i giovani la presenza dello Spirito nella Chiesa e nel mondo per vivere e operare con*

→ Nabídněme mladým způsob, jak dát **vyrůst opravdovému přátelství s Ježíšem**, které pak bude nepochybně utvářet jejich pohled, jejich uvažování i jejich hodnoty.

D. PATŘIT MEZI JEHO BLÍZKÉ

→ Vydávejme mladým svědectví o naší radosti z následování Ježíše a zvěstujme jim, **jak je krásné být křesťanem**: „Přál bych si, aby [mladí] pochopili, jak je krásné být křesťanem! ... a také jak krásné a dobré je věřit!“²⁴

→ Nechme se také vést Duchem, který hýbe našimi srdci i těmi mladými, od nichž **žádá rozhodnutí, aby patřili k jeho blízkým**. Živme naše spojení s Ním a pečujme o něj skrze modlitbu, Boží slovo, svátost smíření a eucharistii.

---

fiducia nella prospettiva del regno. In Atti della XX Giornata... o.c. 151

²⁴ Rozhovor poskytnutý pro Radio Vaticana před XX. Světovým dnem mládeže v Kolíně nad Rýnem. Citovaný Pascuaelem CHÁVEZEM, při konferenci pro CISM (Conferenza Italiana dei Superiori Maggiori), in Luis Fernando GUTIÉRREZ: Discepoli e apostoli di Gesù Cristo, CCS 2014, 222.

E. OSVOJIT SI ZÁKLADNÍ HODNOTY

→ Již od prvních let se vychovávejme k ocenění a „**zakoušení rodiny, přátelství, solidarity s trpícími, zřeknutí se sebe ve službě druhým, lásce k vědění, k umění, ke kráse přírody ve všech oblastech existence.**“²⁵ Zvěstujme nesmírnou radost z toho, že věříme v Boha, který na sebe plně vzal všechno lidské, a jsme součástí jeho stvoření. S odvahou odmítněme všechno, co brání tomu, aby všichni mohli poznávat, kontempletovat a užívat jeho Přítomnost v našem světě.

→ Doprovázejme mladé v jejich **zkušenosti víry ve společenství křesťanů a církve** jako úžasné příležitosti objevení a osobního dozrávání života v Kristu.

→ Nabízejme mladým **výzvu k přijetí života jako daru, jako služby**, která nás činí lepšími, osvobozuje od egoismu a dává životu smysl. Boží Duch nás vždycky povede k sebedarování, protože taková je „Boží logika“.

F. NECHAT UZRÁT ŽIVOTNÍ PROJEKT

---

²⁵ Benedikt XVI., tamtéž, 3.

→Spolupracujme s mladými s vírou a hlubokým přesvědčením na tom, aby se vydali na cestu a mohli v sobě **nechat dozrát životní projekt**. Aby tak mohli v životě darovaném v jakékoliv službě či profesi jít od prvních důležitých zkušeností, byť situačních, k úplnému nasazení života, který by byl odpovědí na Boží volání. Kdo vstoupil na cestu Ducha, tomu se nedostalo jenom nějakých kvalit, jako by to byly dárky k narozeninám, ale „má v sobě jakýsi genetický kód, podle něž vyrůstá.“²⁶

EPILOG

Nabídl jsem jako nasměrování tyto **výzvy a nabídky** s tajným přáním, aby mohly pomoci celé salesiánské rodině v nejrůznějších geografických a pastoračních kontextech světa. Je možné, že ne-li všechny, tak některé z těchto výzev mohou být přiměřené a vhodné vzhledem k pastoračním situacím, které prožíváme, a evangelizační, katechetické a pastorační realitě místa.

Dovolím si uzavřít *třemi jednoduchými příspěvky*, které mohou osvětit naše úsilí na cestě tohoto roku milosrdenství, který jsme začali, zajistě

---

²⁶ J.E. VECCHI, “*Nella speranza siamo stati salvati...*” o.c. 159

se zkušeností Boha, který, aby tomu tak mohlo být, potřebuje potkat nás i mladé se srdcem, které jej hledá.

První je toto: Zcela sdílím myšlenky a citění předchozího hlavního představeného v tom, že předkládám salesiánské rodině to, že touha mladých „uvidět Ježíše“ je **již základním důvodem k tomu stát se Kristovými učedníky**. Vzhledem k tomu jsou zde otázky: kdo bude předkládat Ježíši to, o čem mladí sní? Kdo dá mladým možnost uvidět Ježíše? V našem doprovázení a putování po jejich boku je založeno naše bytí a proměňuje nás do opravdových průvodců a apoštolů mladých.²⁷

Druhé je toto: Na cestě, kterou nabízíme, „nemůžeme udělat nic lepšího než to, **že mladé nasměrujeme ke svatosti**.“²⁸ Doprovázet je na cestě růstu ve víře až k těm nejvyšším cílům, abychom my byli těmi prvními, kdo této cestě věří, kdo mají sami ve svém životě tento cíl, přičemž naše osobní svědectví je rozhodující. Tak to dělal Don Bosco, který vsadil všechno, aby se naplnil jeho sen (Boží plán s ním) ve prospěch mladých.

---

²⁷ Srov. ACG 406 (2010), 16.

²⁸ J.E. VECCHI, „*Nella speranza siamo stati salvati...*“ o.c. 174.

A poslední, nezapomínejme na to, že jde o pomalý proces, který musí být postupný, jak to ukazuje sama Boží trpělivost a výchova. Podobně nám to připomněl také Jan Pavel II. v Iuvenum Patris: „Ať vás posiluje nevyčerpatelná trpělivost Boha při jeho výchově celého lidstva, jež je nepřetržitým projevem otcovské lásky, jak se nám zjevila posláním Krista učitele a pastýře a přítomností Ducha svatého, který byl poslán, aby přetvořil svět. Skrytý i mocný vliv Ducha svatého směřuje k tomu, aby lidstvo dozrávalo podle vzoru Kristova. On je iniciátorem zrodu nového člověka a nového světa (srov. Řím 8,4-5). Tak se vaše výchovné úsilí projeví jako tajemství spolupráce s Bohem a bude jistě plodné.“²⁹

Maria, Matka a Pomocnice, žena, která řekla ano, která přijala do svého srdce a do svého života Božího Ducha, ať je nám nablízku v této krásné a úchvatné odpovědnosti, kterou dnes máme za mladé jako salesiánská rodina v církvi, ať se uskuteční jedno z přání papeže Františka, které je téměř v závěru jeho dopisu k historickému roku dvoustého výročí narození Dona Boska:

„Kéž vám Don Bosko pomůže nezklamat hluboké touhy mladých: potřebu života, otevřenosti, radosti, svobody, budoucnosti; touhu spolupracovat na vytváření spravedlivějšího a bratrského světa, na rozvoji všech národů, na ochraně přírody a životního prostředí. Po jeho příkladu jim pomozte zakusit, že jenom životem v milosti, tedy v přátelství s Kristem se naplno uskuteční ty nejautentičtější ideály.

²⁹ JAN PAVEL II., Iuvenum Patris, 20 (Kurzíva autor.)

Budete mít radost z toho, že je doprovázíte při hledání souladu mezi vírou, kulturou a životem, v okamžicích, kdy se dělají závažná rozhodnutí, kdy se usiluje o interpretaci složité reality.³⁰

S láskou a Pánovým požehnáním,

Řím, 31. prosince 2015

Don Ángel Fernández Artime, SDB
hlavní představený

---

³⁰ PAPEŽ FRANTIŠEK, *Come Don Bosco con i giovani e per i giovani*, o.c. 9